

УДК 614.2 (477)

Єршова К.Є. студент гр. 281-21-1

Науковий керівник: Лола Вікторія Василівна, доцент каф. прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

(Національний технічний університет "Дніпровська політехніка", м. Дніпро, Україна)

РОЗВИТОК МЕДИЧНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОСТВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ КРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Війна негативно впливає на всі аспекти життєдіяльності суспільства. Особливо гостро при цьому страждає соціально-гуманітарна сфері, зокрема, сфера охорони здоров'я. З перших днів повномасштабного воєнного наступу лікарні, центри медичної допомоги та інші установи переповнені пораненими військовими та цивільними. Але, на жаль, і проблеми мирного часу теж залишаються актуальними і потребують негайного вирішення. Серед них, зокрема, наступні: міграція лікарів, кадрові проблеми, медичні евакуації, фармацевтичні проблеми, доступність медицини, медична допомога внутрішньо переміщеним особам, недостатня кількість місць в лікарнях, логістичні проблеми, тощо. Розглянемо їх більш докладно.

Міграція лікарів та кадрові проблеми. Не дивлячись на те, що країну покинув лише 1% медиків, відбувся величезний перерозподіл кадрів в межах країни. Нове місце роботи знайшли понад 3600 внутрішньо переміщених медиків. На початку війни Західна Україна була перенасичена фахівцями, тож ринок праці не мав достатню кількість вакантних місць. В той же час на Сході та на Півдні почався брак трудових ресурсів, який продовжується і до сьогоднішнього дня [1]. Щодо вирішення цієї проблеми, було би доречним проаналізувати щільність трудової зайнятості та, залежно від результатів, зайнятися перерозподілом фахівців. Ввести фінансову та нефінансову допомогу, мотивацію для «перерозподілених» фахівців.

Проблема медавакуації, фармацевтичні, логістичні питання. Через знищення орками української критичної та медичної інфраструктури, значно підвищилась проблема нестачі медпрепаратів та обладнання. До того ж, велика кількість постачальників не наважується надсилати товар до України, страждають експортно-імпорتنі відносини та з'являється дефіцит певних препаратів [1]. Вирішення цієї проблеми: залучення волонтерів та волонтерських організацій, вітчизняного виробництва та приватних осіб, підприємців. Але, на жаль, залишаються завдання, які дуже складно розв'язати, це необхідність здійснення евакуації населення з районів ведення бойових дій, а також забезпечення медичною допомогою, як мирних громадян, так і захисників України.

Проблема доступності медицини, кількості місць в лікарнях та медична допомога внутрішньо переміщеним особам. Через постійні обстріли рашистів, поранено безліч військових та цивільних людей. Всі вони потребують медичної допомоги, а, отже, виникає необхідність у збільшенні лікарняних місць, формування мережі воєнних госпіталів, тощо. Також при виникненні внутрішньої міграції населення виявилось, що велика кількість ВПО не розуміють та не знають до кого звертатися по допомогу. Але ця проблема вже має вирішення. Особи, які здійснили внутрішнє переміщення в умовах воєнного стану мають спрощений доступ до безоплатної первинної медичної допомоги. Але, важливою є наявність довідки про взяття на облік ВПО (без неї медична допомога надається при невідкладному стані або плановій вакцинації). Внутрішні переселенці можуть обрати будь-який законтракований НСЗУ заклад, якщо той може забезпечити необхідне лікування. Наявність декларації чи її переукладання з місцевим спеціалістом для цього не обов'язкові (інформація є в електронній системі). З іншого боку, виникає необхідність

проведення підготовки населення щодо формування навичок надання первинної медичної допомоги.

Окремо, хотілось би звернути увагу на довоєнні проблеми, які залишаються актуальними в умовах війни, хоч і дещо трансформуються в поствоєнному середовищі. Серед них наступні проблеми:

1. Відсталість стандартів будівництва та технічного забезпечення лікарень (вирішення - затвердження сучасних стандартів будівельних норм, Санітарних правил тощо)

2. Кваліфікованість кадрів (визначення європейської моделі доступу до медичної та фармацевтичної спеціальностей, самоврядування професій)

3. Якість і доступність лікарських засобів (активна співпраця з інституціями ЄС, зокрема з Європейським агентством з лікарських засобів (European Medicines Agency — EMA), Європейською організацією верифікації лікарських засобів (European Medicines Verification System — EMVS))

4. Питання державно-приватного партнерства в медицині. (Переосмислення і остаточне визначення підходу щодо ролі та співвідношення участі держави та бізнесу в медичній галузі: перехід до рівних ринкових умов ведення медичного бізнесу, сучасних моделей державно-приватного партнерства в медицині.)

5. Місце України на світовому фармацевтичному ринку (розробка комплексного бачення механізмів стимулювання вітчизняного виробництва лікарських засобів; знаходження глобальних ринків збуту; локалізації та трансферу технологій, що відповідали б конкурентним та ринковим принципам) та ін. [3]

Отже, розв'язана рф повномасштабна війна завдала значної шкоди системі охорони здоров'я України. Це і руйнування медичної інфраструктури, і неможливість дотримання норм профілактики та лікування, і брак медичних кадрів в деяких регіонах та порушення логістичних зв'язків, що перешкоджає вчасному та повному забезпеченню населення засобами медичного призначення. Разом з тим, з початком повномасштабної війни медичні заклади в Україні продовжили надавати допомогу всім, хто цього потребує. Нові виклики обумовили пошук нових шляхів реагування на них, але й традиційні проблеми теж не зникли, а, навпаки, загострилися й вимагають перегляду підходів до їх вирішення. Усе це вимагає від суспільства чітких та злагоджених дій по підтримці медичної галузі, які передбачають тісну та ефективну взаємодію держави, територіальних громад, медичних закладів різних форм власності, громадськості та представників бізнес-середовища, міжнародних організацій, тощо.

Перелік посилань

1. Хуторна К. Медицина в умовах війни: як змінилася система охорони здоров'я. Mind.ua. URL: <https://mind.ua/publications/20245779-medicina-v-umovah-vijni-yak-zminilasya-sistema-ohoroni-zdorov-ya> (дата звернення: 18.11.2022).

2. Interfax-Ukraine. Під час війни система охорони здоров'я України показала свою працездатність – голова Бюро ВООЗ в Україні. Інтерфакс-Україна. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/interview/821272.html> (дата звернення: 18.11.2022).

3. Аптека online. Сфера охорони здоров'я під час війни: які кроки подальшої відбудови пропонує ЄБА?. Аптека online. URL: <https://www.apteka.ua/article/635233> (дата звернення: 18.11.2022).